

[Knud Jespersen.]

ret. Da sagde han, at næsten uanset hvad man når frem til, må det anses for at være en rimelig demokratisk ret, at alle kender virkningerne af, hvad der sker.

Det, der førte til denne rejsning, kan have været nogle subjektive ting; det var omkring margarine-problemerne, og det har man lov til at rejse. Jeg skal ikke antyde noget som helst, om man på daværende tidspunkt har haft en eller anden form for forbindelse dér.

Men nu for at tage Margarine-Compagniet. I 1929 havde Danmark 141 margarinefabrikker. To år senere begyndte de aftaler med Unilever, som i 1947 førte til oprettelse af Margarine-Compagniet. Folketinget har tidligere enstemmigt vedtaget at iværksætte en undersøgelse af sådanne forhold. Priskontrolrådet har afgivet en redegørelse i samme sag til handelsministeren, men så er det ligesom det stopper. Så er det, man igen kommer frem til, at man må have løst tingene, og rejser spørgsmålet på ny, og så fik vi altså denne gamle trustkommission, som man simpelt hen aflivede. Det synes vi ikke er særlig godt.

I 1972 startede Unilever en ny margarinekrig. I dag ved vi noget om kapitalkoncentrationen på mange områder; i 1973 f. eks. havde 1 pct. af vore største erhvervsvirksomheder 60 pct. af den samlede omsætning; de tal er endnu voldsommere i dag.

Tilsvarende tal fra 1970 kendes ikke, men for industriens vedkommende havde 1 pct. af industrivirksomhederne i 1970 33 pct. af omsætningen. Jeg vil vove den påstand, at det i dag er i nærheden af 60 pct. Det er da muligt, jeg har ret, og det er da muligt, som nogle mener, at jeg ikke har ret. Men så er det da rimeligt, at vi får det undersøgt.

Eller bankverdenen: I 1961 havde vi 158 såkaldt selvstændige banker. I 1975 havde vi under 79. Altså denne koncentration kan man se. Vi ved bogstavelig talt ikke, hvem der ejer ØK; det gør vi i alt fald ikke officielt. Vi ved ikke, hvordan kongehusets økonomiske forbindelser er til ØK; det ved vi heller ikke officielt. Men samtidig med at der foregår en voldsom indføring af udenlandske kapitalinteresser, kunne man allerede i 1963 konstatere, at 13 pct. af aktiekapitalen i industriaktieselskaberne under ét var udenlandsk ejet. Det er større i dag.

Er det ikke rimeligt, at man får en fuldstændig klarhed herover? Vi finder, at det er rimeligt. Så kan man selvfølgelig godt sige, at vi

kunne have været meget mere avancerede, men det, vi ville med denne sag, var at hente diskussionen om monopolerne og monopolernes magt, de multinationale selskaber, helt ned på jorden, for kampen om en ny økonomisk politik kommer til at foregå mellem pengemagten og folkemagten uden for denne sal, men også gerne i denne sal.

Ja men de, der ikke har noget at skjule, og de, der mener, at det er fuldstændig legalt at spekulere i andres mangler, i at opæde andre virksomheder, i at drive rovdrift, kunne da absolut godt gå med, for så kunne man jo sige bagefter: ja men det er jo rimeligt, kære venner, at de tager husene, det er rimeligt, at de nedlægger virksomhederne, det er rimeligt, at bankerne kontrollerer banker osv. osv.

Det, vi har stræbt efter, er altså at få klarhed, fordi vi i denne sag ikke ønsker alt eller intet. Når klarheden foreligger, tror jeg, det bliver vanskeligt for nogen som helst rent sagligt at bestride, at det er nødvendigt, at demokratiet udføres på en sådan måde, at det bliver folkemagten, der kommer til at bestemme den økonomiske livsnerve og dennes udviklingslinjer.

Handelsministeren (Per Hækkerup):

Som jeg allerede har givet udtryk for i mine første bemærkninger, er jeg af den opfattelse, at der i den udvikling, der er sket siden 1955, er mangt og meget, som der er fuld anledning til at få undersøgt, overvejet og i givet fald også træffe forholdsregler over for.

Jeg vil også gerne understrege, at jeg gav udtryk for den opfattelse, at vores erhvervs politik, derunder også bedømmelsen af de fænomener, vi taler om her, ikke alene må vurderes ud fra, hvorledes virkningerne er på prisstanden, men at de desuden må vurderes ud fra, hvorledes virkningerne er på produktion, på eksport, på beskæftigelsen, for det er nu engang et noget mere kompliceret billede, end måske mange gør sig forestillinger om.

Jeg er af den opfattelse, at der givetvis findes overordentlig megen økonomisk magt samlet på et begrænset antal hænder. Jeg er også af den opfattelse, at denne økonomiske magt naturligvis har den interesse at sikre sig det størst mulige udbytte til dem, der ejer den kapital, på hvis vegne magten udøves. Men jeg tror også, man må forlade den tidligere opfattelse, hvor man meget ensidigt blot betragtede denne magtudøvelse som et klart og tydeligt